

Atsakymų knygelė

Turiny

Arkties vandenynas

1	2	3	4	5
6	7	8	9	10

Viduržemio jūra

1	2	3	4	5
11	12	13	14	15

Baltijos jūra

1	2	3	4	5
16	17	18	19	20

Juodoji jūra

1	2	3	4	5
21	22	23	24	25

Atlanto vandenynas Lamanšas / Šiaurės jūra

1	2	3	4	5
26	27	28	29	30

Ivadas

Šioje knygelėje rasite terminų žodynėlį ir jūsų komandos žaidimo metu priimtų sprendimų pasekmes.

Kiekvieną kartą, kai komanda pasirenka užduočių kortelės variantą, pasekmę galite rasti šioje knygelėje. Pažiūrėkite kortelėje nurodytą puslapio numerį ir atsiverskite atitinkamą puslapį. Tada raskite savo sprendimą ir sužinokite, kiek taškų laimėjote ar praradote keturiuose ramsčiuose:

 Biologinė įvairovė (žuvis)	 Socialinis teisingumas (svarstyklės)
 Ekonomika (piniginė)	 Sveikata (širdis)

Žaidimo lentoje pastumkite žetonus ramsčiais aukštyn arba žemyn pagal parodytus taškus.

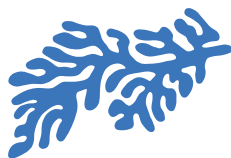
Kiekviena pasekmė pateikiama su trumpu paaiškinimu — skirkite laiko perskaityti jį kartu su komanda. Tai padės suprasti jūsų pasirinkimo poveikį ir suplanuoti tolesnius žingsnius.

Pasekmes tikrinkite tik priėmę sprendimą — jokio žvilgčiojimo! (Nebent jūsų veikėjas turi tai leidžiančią ypatingą galią...)

Jei kortelėje matote paryškintą žodį, jo apibrėžimą rasite žodynėlyje. Perskaitykite jį garsiai, kad visa komanda sužinotų, ką jis reiškia.

Apibrėžimai

Žemiau rasite paryškintų
žodžių apibrėžimus:

Dumblių žydėjimas (arba dumblių žydėjimas): Greitas ir gausus dumblių augimas, įvykstantis, kai į vandenį patenka per daug maistinių medžiagų, pavyzdžiui, trąšų. Dėl tokio žydėjimo vanduo gali pažaliuoti, sunaudoti deguonį ir kartais išskirti kenksmingus toksinus.

Akvakultūra: Dar vadinama žuvų auginimu, akvakultūra – tai žuvų, vėžiagyvių ar jūros augalų, pavyzdžiui, jūros dumblių, auginimas rezervuaruose arba aptvertose jūros teritorijose. Ji naudojama gaminti jūros gėrybes nesiremiant vien laukine žuvimi.

Balastinis vanduo: Balastinis vanduo – tai jūros vanduo, kurį laivas įsiurbia, kad plaukdamas išlaikytų saugias eksploatavimo sąlygas. Tai padeda pagerinti laivo stabilumą ir varą, kompensuojant jo krovinio svorio pokyčius.

Bioapaugimas: Tai vyksta, kai smulkūs augalai, gyvūnai ar mikroorganizmai (pavyzdžiui, jūros gilės ar dumbliai) prilimpa prie laivų, plūdurių ar kitų povandeninių paviršių. Tai gali sugadinti įrangą ir padėti

plisti invazinėms rūšims iš vienos vietos į kitą.

Priegauda: Jūros gyvūnai, kurie pagaunami atsitiktinai, kai žvejai bando pagauti ką kita. Tai gali būti delfinai, vėžliai, jaunos žuvys ar kitos nepageidaujamos rūšys. Priegaudos mažinimas padeda saugoti jūros gyvūniją.

Karbonatas: Natūrali cheminė medžiaga, randama kriauklėse, koraluose ir uolienose. Daugelis jūros gyvūnų ją naudoja kriauklėms ir skeletams formuoti. Ji susidaro anglies dioksidui (CO₂) susimaišius su vandenyno vandeniu.

Piliečių mokslas: Tai, kai piliečiai renka ar tiria informaciją ir veikia kartu. Tai gali būti paukščių skaičiavimas, kritulių matavimas, plastiko rinkimas paplūdimiuose ar medūzų stebėjimų fiksavimas.

CO₂: Natūraliai atsirandančios dujos. Jos bespalvės ir bekvapės. Augalams jos reikalingos augti, tačiau per daug CO₂ ore sulaiko šilumą ir sukelia klimato kaitą. Dalį jo

taip pat sugeria vandenynas, o tai gali pakeisti vandens cheminę sudėtį.

Ekosistemų paslaugos:

Nauda, kurią gamta teikia nemokamai: švarus oras ir vanduo, sveika dirva, žuvis maistui ir apsauga nuo potvynių. Pelkės, miškai ir vandenynai teikia vertingas paslaugas, padedančias žmonėms ir planetai.

Eutrofikacija: Tai, kas

įvyksta, kai į ežerus ar jūras patenka per daug maistinių medžiagų (daugiausia iš ūkių nuotėkio ar nuotekų). Ji sukelia dumblių žydėjimą, atima iš vandens deguonį ir gali pražudyti žuvis bei kitą jūros gyvūniją.

Trąšų nuotėkis: Kai

ūkiuose naudojamų trąšų perteklius lietaus nuplaunamas į upes, ežerus ar jūrą. Dėl to vandenyje gali atsirasti per daug maistinių medžiagų, todėl dumbliai auga per greitai. Dumbliai gali užstoti saulės šviesą ir sunaudoti deguonį, kenkdami žuvis ir kitiems gyvūnams.

Perykla: Vieta, kur

žuvis ar vėžiagyviai veisiami ir auginami, kol tampa pakankamai stiprūs išgyventi laukinėje gamtoje ar žuvininkystės ūkiuose. Peryklos padeda palaikyti žuvų populiacijas ir akvakultūros verslą.

Jodas: Mineralas, kurio

žmogaus organizmui reikia nedideliais

kiekiais, kad išliktų sveikas. Jis padeda organizmui gaminti svarbius hormonus ir dažnai randamas jūros gėrybėse, pieno produktuose bei joduotoje druskoje.

Moratoriumas: Laikinas

veiklos sustabdymas, dažnai siekiant apsaugoti gamtą ar skirti laiko problemai iširti. Pavyzdžiui, žvejybos moratoriumas reiškia, kad kurį laiką niekam neleidžiama žvejoti tam tikros rūšies, kad populiacija galėtų atsigausti.

Selektyvūs žvejybos įrankiai:

Žvejybos įrankiai ar tinklai, sukurti pagauti tik tam tikras žuvų rūšis ar dydžius. Tai padeda saugoti jaunas žuvis ir kitus jūros gyvūnus, kurių pagauti neketinama, todėl žvejyba tampa tvaresnė.

Skydliaukė: Maža liauka

kakle, kuri gamina hormonus, valdančius organizmo energiją, augimą ir medžiagų apykaitą (kaip organizmas maistą paverčia energija). Jai tinkamai veikti reikia jodo.

Zoonozė (arba zoonotinė

liga): Ligos, galinčios plisti tarp gyvūnų ir žmonių. Kai kuriomis iš jų galima užsikrėsti valgant nesaugias jūros gėrybes ar bendraujant su sergančiais gyvūnais. Jų stebėsena padeda saugoti tiek žmones, tiek laukinę gamtą.

Arkties vandenynas

1

1 Investuojate į ekologiškus ženklinius, kad parduotumėte klimatui neabejingiems pirkėjams.

+1

Ekologiški ženkliniai skatina tvarią žvejybą, saugančią vandenyno gyvybę.

+1

Parduodami ekologiškai mąstantiems vartotojams galite uždirbti daugiau, tačiau sertifikavimas brangus.

-1

Daugiausiai gali laimėti didesnės įmonės, nes jos gali sau leisti papildomas sertifikavimo išlaidas.

-

Reikšmingo poveikio sveikatai nėra.

2 Išlaikote kuro subsidijas, kad Arkties žvejyba išliktų konkurencinga.

-1

Didesnis CO2 išmetimas ir pereikvota žvejyba gali pakenkti jūros gyvūnams ir jų buveinei.

+1

Iškart padeda vietos žvejams ir apsaugo darbo vietas.

+1

Palaiko bendruomenes, priklausančias nuo žvejybos Arktyje.

-1

Didesnis CO2 išmetimas ilgai gali pakenkti aplinkai ir žmonių sveikatai.

3 Palaipsniui panaikinate kuro subsidijas ir padedate pereiti prie švaresnių žvejybos technologijų.

+2

Išmetamųjų teršalų ir žvejybos spaudimo mažinimas padeda saugoti vandenyną.

-1

Pereiti prie švaresnių technologijų brangu, todėl iš pradžių pelnas gali sumažėti.

-1

Mažoms įmonėms ir žvejams gali būti sunku, jei negaus paramos naujiems įrankiams įsigyti.

+1

Švaresnė žvejyba reiškia švaresnį orą ir mažiau pavojų aplinkai.

1 Saugote laukinės lašišos buveines ir sugriežtinate žvejybos taisykles.

+2

Buveinių apsauga padeda laukinės lašišos populiacijai augti ir palengvina upių ekosistemas.

-1

Griežtesnės taisyklės reiškia mažiau galimybių žvejoti šią vertingą rūšį, kuri yra Arkties ekonomikos ramstis.

-1

Mažesni ar tradiciniai žvejai gali nukentėti labiau nei didesnės įmonės.

+1

Tai ilgainiui išlaiko prieigą prie populiarus ir sveiko laukinių jūros gėrybių šaltinio.

2 Padidinate žvejybos kvotas, kol dar užtenka laukinės lašišos.

+2

Intensyvesnė žvejyba spartina laukinės lašišos nykimą ir didina spaudimą ekosistemoms.

+1

Naudinga žvejybos verslui — kol kas.

-2

Trumpalaikė nauda gali pakenkti nuo lašišos priklausančių bendruomenių ateičiai.

-1

Ateityje laukinę lašišą gali būti sunkiau rasti, nors tai sveikas maisto šaltinis.

3 Investuojate į lašišų peryklas ir upių atkūrimą, kad padidėtų lašišų populiacijos.

+1

Peryklos ir upių atkūrimas padeda laukinei lašišai, tačiau, netinkamai valdomi, gali paveikti jos genetinę įvairovę.

+1

Tai kuria vietos darbo vietas ir ilgainiui palaiko žvejybą.

+1

Tai padeda nuo lašišos priklausančioms bendruomenėms ilgainiui išlaikyti prieigą prie jos.

+1

Sveikos upės gerina vandens kokybę ir mažina parazitų spaudimą.

1 Pritaikote žvejybos taisykles ir kvotas naujoms žuvų rūšims gaudyti.

+1

Atsakingas naujų rūšių gaudymas saugo vietines rūšis ir palaiko ekosistemos pusiausvyrą.

+2

Naujos žuvų rūšys atneša naują verslą ir palaiko žvejybos darbo vietas.

+1

Padeda nuo žvejybos priklausančioms bendruomenėms rasti naujų pajamų, kintant žuvų populiacijoms.

+1

Didesnis jūros gėrybių pasirinkimas gali pagerinti mitybą.

2 Susitelkiate ties vietinių Arkties rūšių apsauga.

+1

Vietinių rūšių apsauga išlaiko Arkties ekosistemą stiprią.

-1

Sugaunamo kiekio ribojimas kol kas gali pakenkti ekonomikai.

-1

Be papildomos paramos labiausiai gali nukentėti tradicinės žvejų bendruomenės.

+1

Išlaiko prieinamus vietinius, sveikus maisto šaltinius.

2 Bandote bendradarbiauti su kitomis šalimis, kad išvengtumėte pereikvotos žvejybos ir konfliktų.

+1

Šalių bendradarbiavimas gali skatinti atsakingą žuvų išteklį valdymą, tačiau tai gali užtrukti.

-

Lėtos derybos ir nesutarimai gali atidėti naudą.

+1

Tai neleidžia didesnėms tautoms ar laivynams dominuoti ir užtikrina teisingumą.

+1

Geras bendradarbiavimas gali visiems išlaikyti saugią ir stabilią prieigą prie jūros gėrybių.

1 Nustatote griežtus bioapaugimo ir balastinio vandens reglamentus Arkties vandenyse.

+2

Griežtos taisyklės stabdo kenksmingų rūšių plitimą ir saugo vietinę laukinę gamtą.

-1

Naujos taisyklės reikalauja daugiau laiko, darbuotojų ir įrangos, todėl sulėtėja dalis ekonomikos augimo.

+1

Saugo bendruomenių, kurios nuo vietinių rūšių priklauso dėl maisto ir kultūros, gyvenimo būdą.

+1

Tai mažina maisto užteršimo ir nuo gyvūnų žmonėms plintančių ligų (zoonozė) riziką.

2 Leidžiate laivams plaukioti be papildomų invazinių rūšių taisyklių.

-2

Daugiau invazinių rūšių gali pakenkti Arkties laukinei gamtai ir ekosistemoms.

+1

Laivyba sparčiai auga ir atneša pinigų, tačiau ilgalaikė žala žvejybos pramonei ir ekosistemai vėliau gali brangiau atsieiti.

-1

Tai kenkia bendruomenėms, kurios nuo vietinių rūšių priklauso dėl išgyvenimo ir tradicijų.

-2

Invazinių rūšių keliamos ligos ir tarša gali sukelti rimtų pavojų sveikatai, įskaitant zoonozę.

3 Įpareigojate laivus išvalyti korpusus prieš įplaukiant į Arkties vandenį.

+1

Laivų korpusų valymas padeda sustabdyti invazinių rūšių plitimą.

+1

Šis variantas pigesnis nei visapusiškas reglamentavimas ir leidžia verslui tęsti veiklą su mažiau vėlavimų.

+1

Tai suderina vietos bendruomenių ir laivybos pramonės poreikius.

+1

Tai mažina užsikrėtimo nuo gyvūno žmogui riziką (zoonozė) ir išlaiko prieigą prie sveikų jūros gėrybių šaltinių.

1 Investuojate į akvakultūros sistemas, atsparias šiltesniam vandeniui.

+1

Atsparesnės auginimo sistemos padeda saugoti laukinę žuvį ir mažina iš ūkių pabėgusių žuvų poveikį laukinei gamtai.

+2

Ankstyva investicija išlaiko žuvų auginimą pelningą ir konkurencingą.

+1

Tai palaiko darbo vietas ir bendruomenes, priklausančias nuo žuvų auginimo.

+1

Sveikesni ūkiai reiškia mažiau parazitų ir saugesnę valgyti žuvį.

2 Sulėtinate akvakultūros plėtrą, kad apsaugotumėte aplinką.

+2

Augimo lėtinimas suteikia ekosistemoms atokvėpį ir padeda saugoti laukines rūšis.

-1

Mažesnė auginimo apimtis kol kas reiškia mažesnį pelną ir verslo augimą.

-1

Tai gali lemti darbo vietų praradimą regionuose, priklausančiuose nuo žuvų auginimo.

+1

Mažiau žuvų ūkiuose reiškia mažiau ligų ir mažesnį antibiotikų poreikį.

3 Finansuojate tyrimus, kad stebėtumėte klimato poveikį ir pritaikytumėte akvakultūros praktikas.

+1

Tyrimai padeda ateityje geriau valdyti ūkius.

+1

Tai padeda pramonei ilgainiui išlikti stipriai, net jei dabar kainuoja daugiau.

+1

Tai suteikia augintojams priemones dirbti toliau, keičiantis klimatui.

+1

Geresnė informacija reiškia saugesnę žuvį ir mažiau pavojų sveikatai.

Viduržemio jūra

1

1 Pradedate kampaniją, skatinančią žmones valgyti liūtažuves.

+1

Liūtažuvių valgymas padeda mažinti jų skaičių ir saugo vietines žuvis.

+1

Tai atveria naujas rinkas žvejams ir restoranams, nors saugiai paruošti liūtažuvę reikia įgūdžių.

+1

Tai atneša pajamų smulkiesiems žvejams ir pakrantės bendruomenėms.

+1

Liūtažuvė neriebi ir gali būti sveikas, prieinamas maistas.

2 Sukuriate piliečių mokslo ir narų programas liūtažuvėms stebėti ir šalinti svarbiose vietose.

+2

Tikslinis šalinimas jautriose vietose saugo svarbias vietines rūšis.

-1

Savanorių mokymas ir organizavimas kainuoja pinigų be tiesioginio pelno.

+1

Tai įtraukia vietos gyventojus ir didina informuotumą.

-1

Kyla rizika būti įgeltam, jei žmonės tinkamai neapmokyti.

3 Finansuojate tyrimus, ar naujieji plėšrūnai galėtų padėti juos suvaldyti.

-1

Naujų rūšių introdukcija gali pakenkti vietinėms rūšims.

-1

Tyrimai užtrunka ir neatsiperka iškart.

-

Kol kas aiškaus poveikio nėra — bet kokia nauda pasireikštų vėliau.

-

Šiame etape didelio poveikio sveikatai nėra.

1 Skatinate mėlynųjų krabų žvejybą ir reklamuojate juos kaip vietinį jūros gėrybių delikatesą.

+1

Mėlynųjų krabų gaudymas padeda saugoti vietines rūšis ir ekosistemas.

+2

Mėlynųjų krabų paklausa didėja, kurdama naują verslą žvejams ir restoranams.

+1

Tai kuria darbo vietas ir mažina įrankių gadinimą, nors ne visi laimi vienodai.

+1

Tai siūlo pigų, sveiką jūros gėrybių pasirinkimą, kuriame gausu baltymų ir sveikų riebalų.

2 Investuojate į didelio masto šalinimo pastangas ir stebėsenos programas.

+2

Tai geriausias variantas vietinėms rūšims apsaugoti ir pusiausvyrai atkurti.

-1

Likusios medūzos toliau gelia besimaudančius.

+2

Tai padeda žvejams toliau žvejoti vietines rūšis, nuo kurių jie priklauso, ir mažina įrankių praradimą.

-

Tiesioginio poveikio sveikatai nėra.

3 Nieko nedarote ir tikėtės, kad gamta pati atras pusiausvyrą.

-2

Leidus krabams plisti, vietinėms rūšims tampa dar blogiau.

-1

Žvejybos įrankiai gadinami, o tradicinį laimikį tampa sunkiau rasti.

-1

Dėl prarastų pajamų labiausiai nukenčia smulkieji žvejai.

-1

Sutrikdytos tiekimo grandinės mažina jūros gėrybių kokybę ir maisto saugumą.

1 Reikalaujate DNR tyrimų ir skaitmeninės sekos visiems jūros gėrybių produktams.

+2

DNR tyrimai užtikrina, kad jūros gėrybės būtų teisingai identifikuotos, ir padeda sustabdyti neteisėtos ar nykstančios žuvies pardavimą.

-1

Nauja technologija ir tyrimai pardavėjams viską pabrangina.

+2

Tai saugo sąžiningus gamintojus ir žvejus bei padeda pažeidžiamiesiems pirkėjams likti saugiams.

+1

Tai mažina alergijų riziką ir užtikrina, kad žmonės žinotų, ką valgo.

2 Pradedate nacionalinę kampaniją, padedančią žmonėms atpažinti sezonines, vietines žuvis.

+1

Vietinės ir sezoninės žuvies skatinimas remia atsakingą žvejybą ir užkerta kelią pereikvotai žvejybai.

-1

Didelės kampanijos kainuoja pinigų ir neatneša pelno iškart.

+1

Tai padeda smulkiesiems žvejams parduoti laimikį ir konkuruoti su didesniais pardavėjais.

+1

Tai skatina žmones rinktis saugesnes, sveikesnes jūros gėrybes.

3 Sukuriate patikimą „Mediterranean Verified“ ženklą atsekamoms jūros gėrybėms.

+1

Ženklas skatina atsakingą tiekimą ir aiškų ženklinimą, mažindamas neteisėtas ir netvarias praktikas.

+1

Jį įgyvendinti šiek tiek kainuoja, tačiau tai didina sertifikuotų jūros gėrybių vertę.

+1

Ženklas kuria pasitikėjimą ir atlygina taisyklių besilaikantiems žvejams.

+1

Tai daro jūros gėrybes saugesnes valgyti, gerindamas atsekamumą ir skaidrumą.

1 Įvedate griežtas žvejybos kvotas ir sezoninius draudimus.

+2

Jūros gėrybių ištekliai atsigauja, padėdami subalansuoti jūros ekosistemas.

-1

Trumpuoju laikotarpiu žvejai uždirba mažiau, tačiau vėliau gali laimėti, jei ištekliai atsistatys.

-2

Be paramos labiausiai nukenčia smulkieji žvejai.

-

Tiesioginio poveikio sveikatai nėra.

2 Skatinate tvarią vietinių rūšių akvakultūrą.

+1

Vykdoma tvariai, tai mažina spaudimą laukinei žuviai, ypač kai auginamos tik vietinės rūšys.

+2

Tai skatina vietos darbo vietas ir maisto gamybą, mažindama priklausomybę nuo importo.

-

Naujos darbo vietos vieniems padeda, tačiau kitiems, pavyzdžiui, smulkiesiems žvejams, gali būti sunku.

+1

Nors maistinė vertė skiriasi nuo laukinės žuvies, šis sprendimas užtikrina maisto saugumą.

3 Pradedate jūros gėrybių paveldo programą, remiančią kūrybiškumą ir tvarumą kulinarijos sektoriuje.

+1

Mažesnė pereikvotų rūšių paklausa padeda saugoti jūrą.

+2

Tai palaiko vietos restoranus ir turizmą per naują kulinarinę tapatybę, pritraukiančią tarptautinį dėmesį.

+1

Tai puoselėja kultūros tradicijas ir smulkųjų maitinimo bei turizmo verslą, tačiau nepadaeda vietos žvejams.

+1

Tai skatina įvairią, tvarią mitybą, ilginančią gyvenimą.

1 Sukuriate jūros klimato prieglobsčius ir žvejybos draudimo zonas.

+2

Tai saugo pažeidžiamas rūšis ir suteikia jūros gyvūnijai galimybę prisitaikyti prie šiltėjimo.

-1

Iš pradžių žvejai gali prarasti prieigą prie kai kurių teritorijų, tačiau ilginiui išteklių gali atsigauti.

-2

Be paramos labiausiai nukentčia smulkesni žvejai.

+1

Koralų, planktono ir midijų apsauga padeda išlaikyti stabilų ir maistingą jūros gėrybių tiekimą.

2 Remiate paveiktos žvejybos ir akvakultūros tyrimus bei prisitaikymą.

+1

Tyrimų rezultatai mažina spaudimą laukinei gamtai.

-1

Tyrimai reikalauja pinigų, tačiau nauda nėra momentinė.

+1

Tai suteikia smulkiajam verslui galimybę prisitaikyti prie klimato kaitos.

-

Tiesioginio poveikio sveikatai nėra.

3 Pradedate Viduržemio jūros klimato veiksmų paketą jūrai apsaugoti.

+2

Tarptautinis bendradarbiavimas gali padėti saugoti rūšis ir buveines visoje Viduržemio jūroje.

+1

Bendros taisyklės ir veiksmų planai gali palaikyti ilgalaikę žvejybą ir turizmą.

+1

Tai skatina šalių bendradarbiavimą ir suteikia mažesnėms bendruomenėms galią veikti.

+1

Geresnis regioninis planavimas gali visiems užtikrinti švarias, sveikas jūros gėrybes.

Baltijos jūra

1

1 Įvedate griežtas taisykles, ribojančias nuotėkį iš žemės ūkio ir miestų.

+1

Tai gerina vandens kokybę ir padeda saugoti jūros ekosistemas.

-1

Dėl to ūkininkams ir miestams sistemos tobulinti kainuoja brangiau.

-1

Mažesniems ūkiams ir vietos valdžioms gali būti sunkiau laikytis naujų taisyklių.

+1

Mažesnė toksinė tarša pakrantėse mažina rimtų sveikatos problemų, ypač neurologinių sutrikimų, riziką.

2 Modernizujete nuotekų valymo įrenginius, kad sumažintumėte išleidimą.

+1

Tai mažina vieną pagrindinių taršos šaltinių ir padeda ekosistemoms atsigauti.

-

Pradžioje tai brangu, tačiau ilginiui taupo pinigus, užkirsdoma kelių sveikatos problemoms ir žalai aplinkai.

+1

Tai visiems suteikia prieigą prie švaraus vandens ir padeda saugoti bendruomenes.

+1

Geresnė vandens kokybė gerina visuomenės sveikatą, įskaitant psichinę.

3 Pradedate informavimo kampaniją su paskatomis, kad visi savanoriškai mažintų taršą.

-1

Jūros gyvūnija toliau kenčia, jei pažanga per lėta ar netolygi.

-

Tiesioginio poveikio nėra.

+1

Tai skatina kolektyvinį veikimą nieko nebaudžiant.

-1

Jei veiksmai per lėti, toksiniai produktai lieka vandenyje ir kelia pavojų žmonėms.

1 Įvedate sezoninius ar teritorinius žvejybos apribojimus triukšmingose zonose.

+1

Ramesnėse vietose silkės gali geriau ilsėtis ir daugintis, o tai padeda jų skaičiui vėl augti.

-

Mažesnė žvejyba kai kuriose vietose sumažins trumpalaikes pajamas, tačiau padės išlaikyti silkų prieinamumą ateityje.

+1

Tai padeda saugoti kultūros tradicijas ir užtikrina ilgalaikę prieigą prie silkų vietos žvejams bei bendruomenėms.

+1

Mažiau streso patiriančios žuvys maistingesnės. Tai taip pat saugo šį sveiką vietinį maisto šaltinį ateities kartoms.

2 Skatinate tylesnius variklius ir įrangą žvejybai bei laivybai.

+2

Esant mažesniai triukšmui, silkės gyvena saugesnėje, ramesnėje aplinkoje ir gali klestėti.

+1

Naujos tyliosios technologijos padeda modernizuoti žvejybos ir laivybos pramonę bei išlaikyti jos konkurencingumą.

-1

Kai kuriems smulkiesiems žvejams gali būti sunku įsigyti naujus tylus laivus ar įrangą.

+1

Sveikesnės silkės turi geresnę maistinę vertę jas valgantiems žmonėms.

3 Skatinate žmones vartoti įvairesnes jūros gėrybes, kad mažiau priklausytų nuo silkų.

+1

Spaudimo silkėms mažinimas padeda saugoti jūros gyvūnijos pusiausvyrą, net jei triukšmas tebėra problema.

+2

Daugiau jūros gėrybių rūšių reiškia daugiau verslo galimybių žvejams, restoranams ir maisto turgams.

+1

Smulkieji žvejai gali diversifikuoti pajamas iš kitų rūšių.

+1

Didesnė jūros gėrybių įvairovė gali reikšti geresnę mitybą.

1 Investuojate į dumblių šalinimą ir deguonies didinimą, kad išvengtumėte negyvųjų zonų.

+1

Daugiau deguonies vandenyje padeda žuvims ir jūros gyvūnams gyventi bei augti.

-1

Šie projektai brangūs ir nesprendžia problemos šaltinio.

+1

Tai padeda žvejams ir pakrantės bendruomenėms grąžindama žuvį ir mažindama dumblių daromą žalą laivams bei įrangai.

+1

Švaresnis vanduo reiškia mažiau toksinų ir geresnės jūros gėrybių bei maudymosi sąlygas.

2 Skatinate tvarų žemės ūkį sausumoje, kad apribotumėte trąšų nuotėkį.

+2

Taršos stabdymas prie šaltinio išlaiko jūrą sveikesnę ir saugo pakrantės bei jūros ekosistemas.

-1

Ūkininkams reikia finansinės paramos ir laiko pakeisti darbo būdus.

-1

Smulkiesiems ūkininkams prisitaikyti sunkiau.

+1

Sveikesnis vanduo, maistas ir aplinka padeda žmonėms jaustis geriau ir saugiau.

3 Remiate pakrantės pelkių atkūrimą kaip filtrus tarp sausumos ir jūros.

+2

Pelkės veikia kaip natūralūs filtrai, sugerdamos maistinių medžiagų perteklių, ir yra turtingos žuvų, paukščių bei bestuburių buveinės.

-

Pelkių atkūrimas brangus, tačiau gali atnešti ir naujų pajamų, pavyzdžiui, per gamtos turizmą.

+1

Per pelkių ekosistemų paslaugas padeda tiek pakrantės, tiek vidaus bendruomenėms.

+1

Mažiau dumblių reiškia švaresnį vandenį ir mažiau pavojų žmonių sveikatai.

1 Įvedate griežtesnes žvejybos taisykles, kad žuvų populiacijos galėtų atsikurti.

+2

Tai suteikia žuvų ištekliams ir buveinėms laiko atsigauti ir sustiprėti.

+1

Kurį laiką žvejai gali uždirbti mažiau, tačiau tai padeda ateityje išsaugoti žvejybos darbo vietas.

+1

Tai kuria geresnę žvejų ateitį, skatindama juos žvejoti įvairesnes rūšis ir padėdama mažesniam žvejybos verslui.

—

Tiesioginio poveikio nėra.

2 Pradedate didelio masto buveinių atkūrimo projektus svarbiose vietose.

+2

Padeda vietoms, kur žuvims reikia neršti ir augti, ir prisideda prie jūros gyvūnijos sugrįžimo.

-1

Pradėti ir palaikyti brangu, o rezultatai pasimato ne iškart.

—

Daugiausia neutralu, nebent įtraukiamos vietos bendruomenės arba jos gauna darbo iš šios veiklos.

+1

Sveikesnė jūra ilgainiui reiškia geresnės kokybės jūros gėrybes.

2 Skatinate selektyvius žvejybos įrankius, kurie saugesni gamtai, bet vis tiek leidžia žvejoti.

+1

Nauji įrankiai saugo jūros dugną ir padeda išvengti netyčinio rūšių sugavimo.

+1

Žvejai gali dirbti toliau ir galbūt pagauti aukštesnės kokybės produktą, tačiau nauji įrankiai kainuoja.

-1

Smulkieji žvejai gali nepajėgti įsigyti įrankių arba jiems reikės mokymų juos naudoti.

—

Tiesioginio poveikio sveikatai nėra.

1 Sugriežtinate kontrolę ir baudas už nedeklaruotą žvejybą.

+1

Tai saugo žuvis užtikrindama, kad mažiau jų būtų sugauta be deklaravimo.

-1

Griežtos taisyklės iš pradžių gali apsunkinti žvejybą, o jų priežiūra brangi.

+1

Teisinga žvejams, kurie jau laikosi taisyklių.

+1

Geresnis atsekamumas reiškia saugesnės jūros gėrybes ir mažesnę tikimybę valgyti neteisingai paženklintą žuvį (kuri gali būti pavojinga alergijos atveju).

2 Bendradarbiaujate su žvejais rinkdami geresnius duomenis ir siūlote paskatas už laimikio deklaravimą.

-1

Jei ne visi žvejai savanoriškai laikysis plano, jis gali veikti nepakankamai gerai.

+1

Žvejai gali dirbti toliau ir pradėti ugdyti geresnius deklaravimo įpročius.

+1

Tai kuria pasitikėjimą, bendrą atsakomybę ir savininkiškumo jausmą tarp pakrantės bendruomenių.

-

Tiesioginio poveikio nėra.

3 Naudojate technologijas, pavyzdžiui, kameras ir skaitmeninius žurnalus, kad sektumėte laivuose sugautą laimikį.

+2

Teikia aiškius, tikrąlaikius duomenis žuvų ištekliais apsaugoti ir neteisėtai ar žalingai žvejybai mažinti.

-1

Sistemas įdiegti ir eksploatuoti brangu.

-2

Tai kelia privatumo klausimų, kai kurie žvejai jaučiasi nuolat stebimi.

-

Tiesioginio poveikio nėra.

Juodoji jūra

1

1 Skatinate žvejus paveiktuose regionuose naudoti kabliukus vietoj tinklų.

-2

Medūzos toliau plinta ir daro poveikį vietinių rūšių dauginimuisi.

+1

Žvejyba nesustoja, žvejai išlaiko pajamas, tačiau sugaunamų rūšių mažiau, todėl jūros gėrybių kainos kyla.

-2

Smulkesni žvejai negali įsigyti naujų įrankių ir atsiduria nepalankioje padėtyje. Brangesnės jūros gėrybės apsunkina žuvies pirkimą mažas pajamas gaunančioms šeimoms.

-1

Medūzų igeltų besimaudančiųjų skaičius toliau auga.

2 Vystote medūzų ekonominį panaudojimą, pavyzdžiui, maisto produktus, vaistus ar trąšas.

+2

Medūzų populiacija mažėja, ir vietinės rūšys vėl gali klestėti.

+2

Iš medūzų produktų atsiranda naujų darbo vietų ir verslų.

+2

Kuriamos vietos darbo vietos, ir žvejai gali grįžti prie įprastos veiklos.

+1

Įgeliama mažiau besimaudančiųjų. Rinkoje atsiranda naujų medūzų pagrindu pagamintų vaistų.

3 Įvedate griežtesnę laivų balastinio vandens kontrolę, kad neleistumėte toliau patekti invazinėms medūzoms.

-1

Tai lėtina problemą, bet neišsprendžia jau esančių medūzų.

-2

Laivai ir žvejai patiria vėlavimų ir daugiau taisyklių, o medūzos vis tiek kelia problemų. Jūros gėrybių kainos kyla.

-2

Labiausiai kenčia smulkieji žvejai. Aukštesnės jūros gėrybių kainos sunkios mažas pajamas gaunančioms šeimoms.

-

Reikšmingo tiesioginio poveikio nėra.

1 Sugriežtinate kontrolę ir baudas už neteisėtą žvejybą.

+2

Griežtesnė kontrolė reiškia, kad mažiau žuvies sugaunama neteisėtai, todėl rūšys gali atsigauti.

-2

Stebėseną ir patruliavimą brangūs, net jei ilginiui padeda saugoti žuvų išteklius.

+1

Sąžiningi žvejai apsaugomi nuo nesąžiningos konkurencijos.

+1

Geresnis atsekamumas reiškia saugesnės jūros gėrybės visiems.

2 Remiate teisėtą žvejybos veiklą paskatomis.

+1

Tvarių praktikų skatinimas ilginiui padeda žuvų populiacijoms augti.

-1

Subsidijos trumpuoju laikotarpiu kainuoja pinigų.

+2

Taisyklių besilaikantys žvejai, ypač smulkieji, atlyginami ir remiami.

+1

Saugesnės žvejybos praktikos padeda išlaikyti jūros gėrybės švarias ir atsekamas.

3 Bendradarbiaujate su kaimyninėmis šalimis, kad pagerintumėte kontrolę.

+1

Rūšims migruojant Juodojoje jūroje, tarpvalstybinis bendradarbiavimas padeda saugoti jūros gyvūnus.

+1

Dalijimasis patruliais ir informacija taupo pinigus ir daro žvejybos ekonomiką stabilesnę.

+1

Visi laikosi tų pačių taisyklių, o tai atrodo teisinga ir kuria pasitikėjimą.

+1

Geresnė stebėseną reiškia saugesnės jūros gėrybės visame regione.

1 Įvedate griežtesnes žvejybos kvotas ančiuvių ištekliams apsaugoti.

+1

Ančiuvių populiacijos gauna galimybę atsigauti, o tai padeda ir visai ekosistamai.

-1

Sugaunant mažiau ančiuvių, žvejai trumpuoju laikotarpiu praranda esminį pajamų šaltinį.

+1

Tai saugo ilgalaikę prieigą prie ančiuvių, ypač smulkiesiems žvejams.

+1

Mažesnė pereikvotos žvejybos ir nereglamentuoto laimikio rizika užtikrina jūros gėrybių kokybę ir ilgalaikę vartotojų prieigą prie ančiuvių.

2 Skatinate alternatyvias rūšis, kad sumažintumėte priklausomybę nuo ančiuvių.

+1

Spaudimo ančiuviams mažinimas padeda subalansuoti jūros maisto sistemą.

+1

Atsiveria naujos kitų rūšių rinkos, siūlančios naujų verslo galimybių.

-1

Kai kuriems tradiciniams ančiuvių žvejams gali būti sunku pakeisti įpročius ar įrangą.

+1

Įvairesnių jūros gėrybių valgymas gali pagerinti mitybą.

3 Investuojate į akvakultūrą kaip žvejybos papildymą.

+1

Žuvų auginimas padeda mažinti spaudimą laukiniams ančiuvių ištekliams.

+1

Tai kuria naujas darbo vietas ir užtikrina stabilų ančiuvių tiekimą.

-1

Perėjimas prie akvakultūros rizikuoja palikti smulkiuosius žvejus nuošalyje.

-

Tiesioginio poveikio nėra.

1 Skatinate žvejus gaudyti šią sraigę naudojant selektyvius įrankius, nekenkiančius kitiems gyvūnams ar jūros dugnui.

+1

Kiti jūros gyvūnai ir jūros dugnas lieka saugūs, o Rapana venosa populiacija mažėja.

+2

Žvejai uždirba parduodami Rapana kaip naują jūros gėrybių produktą.

-1

Smulkesni žvejai gali nepajėgti įsigyti specialių įrankių, reikalingų prisijungti.

-

Reikšmingo poveikio sveikatai nėra.

2 Nusprendžiame neveikti, pasitikėdami, kad gamta visada suranda savo kelią.

-2

Padėtis blogėja, atvesdama vietines rūšis, tokias kaip austrės ir midijos, ant išnykimo ribos.

-2

Žvejai praranda pajamas, nykstant midijoms, austrėms ir kitoms paveiktoms rūšims.

-1

Labiausiai nukenčia pakrantės bendruomenės ir smulkieji žvejai.

-1

Sumažėjus vietinių jūros gėrybių pasirinkimui, žmonės valgo mažiau sveiko jūros maisto.

3 Skatinate kurti naujus produktus iš jūros sraigės.

+1

Tai padeda suvaldyti šios jūros sraigės plitimą ir suteikia vietinėms rūšims galimybę atsigausti.

+2

Auga nauja pramonė, o Rapana produktus galima net eksportuoti.

+1

Nauji verslai kuria vietas darbo vietas.

+1

Sraigės naudojamos naujiems vaistams kurti.

1 Įvedate griežtesnes žvejybos kvotas ir stebėseną.

+2

Tai mažina žvejybos spaudimą, suteikdama otams laiko atsigauti ir padėdama ekosistemai išlikti subalansuotai.

-1

Nuo otų priklausantys žvejai trumpuoju laikotarpiu gali uždirbti mažiau.

-1

Nuo naujų taisyklių labiausiai gali nukentėti smulkieji žvejai.

+1

Otų išteklių apsauga dabar reiškia, kad žmonės galės valgyti šią maistingą žuvį ir ateityje.

2 Skatinate žvejoti ir vartoti alternatyvias rūšis, kurių ištekliai sveikesni.

+1

Mažesnis spaudimas otams padeda jiems atsigauti ir skatina labiau subalansuotą jūros išteklių naudojimą.

+1

Tai atveria naujas rinkas mažiau žinomoms žuvims ir padeda jūros gėrybių sektoriui prisitaikyti.

+1

Žvejai gali dirbti toliau pereinami prie naujų rūšių, neišsekindami otų išteklių.

+1

Įvairesnė jūros gėrybių mityba gali pagerinti sveikatą ir mitybą.

3 Investuojate į otų auginimą, kad sumažintumėte spaudimą laukinėms populiacijoms.

-1

Netinkamai valdomi ūkiai kelia riziką, tokią kaip tarša nuo pašaro ar pabėgusios augintos žuvys.

+1

Akvakultūra kuria naujas pajamas ir darbo vietas regione.

-

Auginimas kuria stabilias darbo vietas, tačiau gali nepadėti smulkiesiems žvejams.

-1

Kyla rizika, kad nauji ūkiai bus prastai valdomi dėl patirties stokos. Galimos problemos: parazitai ar netinkamas antibiotikų naudojimas.

Atlanto vandenynas / Lamanšas / Šiaurės jūra

1

1 Uždarote šios rūšies žvejybą įvesdami moratoriumą.

+2

Menkių populiacijos gauna daugiau laiko augti.

-2

Tai didelis pajamų praradimas visai jūros gėrybių pramonei, o ne tik žvejams.

-1

Labiausiai nukenčia smulkieji žvejai ir neturtingesnės šeimos.

-1

Žmonės nebegali gauti šios pigios, sveikos žuvies, populiaraus baltymų ir sveikų riebalų šaltinio.

2 Sumažinate menkių žvejybos kvotas.

+1

Menkės gauna daugiau galimybių daugintis.

-1

Žvejai sugauna mažiau ir kol kas uždirba šiek tiek mažiau.

+1

Tai padeda apsaugoti prieigą prie menkių ateities kartoms ir smulkiems žvejams, kurių pragyvenimas nuo jų priklauso.

-

Reikšmingo poveikio nėra.

3 Suteikiate subsidijas žvejams įrankiams, mažinantiems menkių prieigą, įsigyti.

+1

Per klaidą sugaunama mažiau menkių.

-

Žvejai išleidžia pinigų įrankiams, tačiau vis tiek uždirba iš žvejybos.

+1

Tai padeda žvejams keistis neprarandant darbo.

-

Reikšmingo poveikio nėra.

1 Prašote augintojų auginti rudadumblius, kad vanduo taptų mažiau rūgštus.

+2

Rudadumbliai mažina CO2 vandenyje, švelnindami rūgštumo poveikį vėžiagyvių ūkiams ir suteikdami buveinę jūros gyvūnams.

+1

Augintojai gali parduoti rudadumblius ir uždirbti daugiau.

+1

Tai pigu ir paprasta, todėl išbandyti gali visi ūkiai, net ir maži.

+1

Rudadumbliai atsiranda rinkoje. Tai geras jodo šaltinis, svarbus skyd liaukės funkcijai.

2 Bendradarbiaujate su mokslininkais bandydami stipresnes austrių atmainas, geriau atsparias rūgščiam vandeniui.

+1

Austrės išlieka stiprios net rūgščiam vandenyje.

-

Persiorientuoti kainuoja pinigų, tačiau vėliau tai atsipirks.

-1

Didesni ūkiai gali gauti geresnę prieigą prie šių austrių nei smulkūs gamintojai.

-

Reikšmingo poveikio nėra.

3 Skatinate augintojus tikrinti vandenį ir pridėti natūralių produktų, tokių kaip sutrintų kriauklių ar kalkakmenio, pH reguliuoti.

+1

Padeda mažoms austrėms išgyventi ir augti peryklose.

-1

Tam reikalinga įranga ir priežiūra brangi.

-1

Be subsidijų priemonės sau leisti gali tik didesni ūkiai.

-

Reikšmingo poveikio nėra.

1 Paliekate viską kaip yra.

-2

Transporto išmetamas CO2 prisideda prie klimato kaitos ir netiesiogiai veikia jūros ekosistemas.

+1

Palikti viską kaip yra pigiau.

-1

Vietos žvejai negauna darbo iš krevečių lukštenimo.

Reikšmingo poveikio nėra.

-

2 Padedate įrengti mašinas krevetėms lukštenti netoli jų sugavimo vietos.

+1

Mažiau transporto reiškia mažiau išmetamo CO2, o tai prisideda prie klimato kaitos lėtinimo.

+2

Mašinų pirkimo kaštus greitai atsveria vietos darbo vietų kūrimas, prisidedantis prie vietos ekonomikos.

-2

Mašinos mažina darbo vietų, kurios galėtų būti sukurtos žmonėms, skaičių. Darbuotojai Maroke praranda darbą.

Reikšmingo poveikio nėra.

-

3 Investuojate į socialinius kooperatyvus, kuriuose darbuotojai lukštena rankomis netoli žvejybos zonos.

+1

Lukštenant vietoje sumažinamas transporto išmetamas CO2.

-1

Darbuotojų atlyginimai Europoje didesni nei Maroke, todėl tas pats rezultatas kainuoja brangiau.

+1

Padedta vietos žmonėms gauti darbo ir įgyti įgūdžių vietoje, tačiau darbuotojai Maroke praranda darbą.

-1

Krevetės kai kurioms šeimoms gali pasidaryti per brangios.

1 Drastiškai sumažinate naftos ir dujų gavybą.

+2

Mažesnis triukšmas ir tarša padeda jūros gyvūnams atsigausti.

-2

Daug žmonių praranda darbą ir pinigus naftos ir dujų sektoriuje.

+1

Parodote tvirtą įsipareigojimą saugoti gamtą ir ateities kartas.

+1

Švaresnis vandenynas reiškia geresnę sveikatą, ypač pakrantėje gyvenantiems žmonėms.

2 Ieškote tos pačios rūšies gaudyti kitose jūrose.

-1

Kitos jūros nukenčia nuo pereikvotos žvejybos.

+1

Žvejyba tęsiasi ir atneša pinigų naujose vietose.

-1

Tai kenkia tiek vietos, tiek tolimoms žvejų bendruomenėms.

-2

Naftos ir dujų sektoriaus tarša ilginiui sukelia rimtų visuomenės sveikatos problemų pakrantės bendruomenėse.

3 Sudarote susitarimą su kaimyninėmis šalimis, kad apribotumėte naftos ir dujų taršą bei triukšmą.

+1

Jūros gyvūnija patiria mažiau streso ir gali šiek tiek atsigausti.

-

Reikšmingo poveikio nėra. Operatoriai lieka aktyvūs, o tai atsveria prisitaikymo kaštus.

+1

Teisingos taisyklės padeda saugoti gamtą ir darbo vietas.

-

Reikšmingo poveikio nėra.

1 Kartu uždraudžiate šukučių žvejybą svarbiausiais veisimosi laikotarpiais.

+2

Šukutės gauna laiko augti ir daugintis.

-1

Draudimo metu žvejai abiejose šalyse praranda pinigus.

+1

Taisyklės vienodos visiems, o tai teisingiau ir padeda išvengti nesantaikos tarp žvejų bendruomenių.

Reikšmingo poveikio nėra.

-

2 Leidžiate kiekvienai šaliai žvejoti pagal savo taisyklės, tačiau nustatote deeskalavimo protokolą konfliktų atveju.

-1

Šukutės vis dar patiria per didelį spaudimą.

+1

Žvejai dirba toliau ir uždirba pinigus.

-2

Skirtingos taisyklės kelia pyktį ir kivirčus nepaisant deeskalavimo protokolo.

Reikšmingo poveikio nėra.

-

3 Sudarote bendrą šukučių planą su limitais ir zonomis, kurios uždamos paeiliui.

+1

Dėl limitų šukutės pamažu grįžta.

+1

Reikia kai kurių pokyčių, tačiau ilgaiui darbo vietos ir šukutės išlieka saugios.

+2

Žvejų bendruomenės dirba kartu ir mažiau ginčijasi.

Reikšmingo poveikio nėra.

-

Funded by
the European Union

PART OF THE

EU MISSIONS

RESTORE OUR OCEAN & WATERS